

Hankelupalautakunnan kokous 22.9.2020

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyyntö 17.9.2020

HANKELUPALAUTAKUNNAN LAUSUNTO HE 125/2020 vp

Hankelupalautakunta (eläinkoelautakunta) käsittelee eläinkoehakemukset ja myöntää näille luvat. Lupien esittely ja lupahallinto tapahtuvat Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Vuosittain lautakunta myöntää noin 180-200 lupaa eläinkokeiden tekemiseen joko lupina uusille eläinkokeille tai olemassa olevien muuttamiselle. Suomessa käytetään vuosittain noin 90 000 – 100 000 eläintä eläinkokeissa.

Lautakunta toteaa useimpien muutosehdotusten olevan teknisiä lain sanamuotojen tarkistamisia EU:n komission toiveiden mukaisesti, jotka eivät käytännössä muuta nykyisiä käytäntöjä. Useat tarkennukset korostavat koe-eläinten hyvinvoinnin turvaamista ja kertovat siten lain tärkeimmästä tavoitteesta.

2.2 § Lain soveltamisala

Kansallisesti ehdotetaan lain soveltamisalan laajentamista koskemaan lintujen ja matelijoiden sikiöitä näiden kehityksen viimeisen kolmanneksen osalta samalla tavoin kuin nisäkkäiden sikiöiden osalta on säännelty. Muutos tarkoittaa, että lintujen ja matelijoiden sikiöiden tutkimus- ja opetuskäyttö tulee luvanvaraiseksi sekä valvonnan piiriin. Myös toiminnassa mukana olevien henkilöiden pätevyysvaatimukset ja vastuut ovat samat kuin koe-eläintoiminnassa yleensä. Muutoksen voimaantulolle ehdotetaan vuoden siirtymäaikaa, jotta käyttäjät voivat hankkia tarvittavat pätevyydet ja luvat toiminnalleen.

Lautakunta kannattaa esitystä ja katsoo sen turvaavan lintujen ja matelijoiden sikiöiden hyvinvointia. Tämä on tärkeää, koska nämä sikiöt ovat pitkälle kehittyneitä jo ennen kuoriutumista ja kykenevät tuntemaan kärsimystä. Koe-eläintoiminnan sääntely antaa tälle eläinryhmälle huomattavasti pitemmälle vievän turvan hyvinvoinnin suhteen kuin eläinsuojelulaki, jonka säätelemää käyttö nykyisin on.

6.4 § Yleiset vaatimukset

Uutena kansallisena lisäyksenä pykälään ehdotetaan uutena neljäntenä momenttina häiriötilanteisiin varautumisen velvollisuutta. Kulunut vuosi on osoittanut, että koe-eläinyksikön toiminnan edellytykset voivat äkillisesti huonontua esimerkiksi tarvikkeiden saatavuuden heikentyessä tai henkilöstön sairastuessa pandemiatilanteessa. Velvoite suunnitella ennakolta toiminta tällaisissa tilanteissa on tarpeen.

24 a § Hankeluvan arviointi

Hankeluvan arviointia koskevat säännökset on ehdotuksessa koottu uuteen pykälään 24 a. Muutos on hyvä, koska se selkeyttää luvan arviointiin liittyviä vaatimuksia.

30.1 § Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö kutsuisi kesken toimikauden eronneen lautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan taikka muun jäsenen tai varajäsenen tilalle uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Lautakunta kannattaa ehdotusta.

30.3 § Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Lautakunnan toimintaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kolmannen momentin mukaan jaostoihin olisi mahdollista nimetä jäsenelle useampi samaa asiantuntemusta edustava varajäsen. Muutos on tehty lautakunnan aloitteesta ja sen perusteena on tarve joustavoittaa hankelupahakemusten käsittelyä sekä mahdollistaa varajäsenten tiiviimpi osallistuminen hakemusten käsittelyyn. Jos jaoston omat varsinainen ja varajäsen ovat estyneitä osallistumaan kokoukseen, voisi lautakunnan nimeämä toinen varajäsen osallistua asian käsittelyyn päätösvaltaisena jäsenenä.

Käytännössä jäsenten esteellisyys on rajoittanut sitä, mihin jaostoon hakemus on voitu ottaa käsittelyyn. Jos sekä varsinainen että varajäsen ovat esteellisiä tai eivät muuten voi osallistua kokoukseen, on hakemus siirrettävä seuraavaan jaostoon käsiteltäväksi. Tästä aiheutuu käsittelyn viivästymistä. Muutoksen toivotaan myös tehostavan varajäsenten osallistumista hakemusten käsittelyyn täysivaltaisina käsittelijöinä tilanteessa. Samalla tiedon vaihto jaostojen välillä paranee.

31.3 § Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Hankelupapäätösten allekirjoituskäytäntöjä ehdotetaan muutettavaksi kolmannessa momentissa siten, että esittelijä voisi vahvistaa jaoston hyväksymän lupapäätöksen hyväksymällä sen viraston sähköisessä järjestelmässä sen sijaan, että esittelijä ja jaoston puheenjohtaja allekirjoittavat sen. Hyväksynnällä vahvistettu lautakunnan lupapäätös lähetetään luvan saajalle sähköpostitse lopullisena päätöksenä. Tällöin paperisen päätöksen postittaminen puheenjohtajan ja esittelijän välillä sekä hakijalle käyvät tarpeettomiksi. Jaoston puheenjohtaja vahvistaisi lupapäätökset tarkastamalla ja allekirjoittamalla jaostokokouksen pöytäkirjan. Muutos nopeuttaisi huomattavasti päätöksen valmistumista, mikä tarkoittaa käsittelyprosessin lyhenemistä.

Vakuudeksi

Hankelupalautakunnan puheenjohtaja

Heidi Nieminen

Hankelupalautakunnan esittelijä

Eila Kaliste